

ÎNCHEIERE

08 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de întreprinderea de stat „SPB Constructorul”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Centrul Oftalmologic „Microchirurgia ochiului” societate cu răspundere limitată împotriva întreprinderii de stat „SPB Constructorul” privind încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 05 iunie 2015, Centrul Oftalmologic „Microchirurgia ochiului” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „SPB Constructorul” privind încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii a invocat că la 22 ianuarie 2015, a fost încheiat contractul de împrumut între Centrul Oftalmologic „Microchirurgia ochiului” SRL, în calitate de împrumutător și ÎS „SPB Constructorul”, în calitate de împrumutat, prin care primul a transmis, iar al doilea a primit cu titlu de împrumut, fără dobândă suma de 1000000 de lei.

Menționează, că suma împrumutată a fost transferată în tranșe la contul de decontare al pîrîtului, astfel la 22 ianuarie 2015 a fost transferată suma de 500000 de lei, conform ordinului de plată nr. 48, iar la 23 ianuarie 2015 a fost transferată a două tranșă în sumă de 500000 de lei, conform ordinului de plată nr. 50, unde rambursarea sumei împrumutate urma a fi efectuată pînă la 22 iulie 2015, anume a cîte 200000 de lei, lunar, începînd cu luna martie 2015.

Sustine că potrivit ordinului de plată nr. 144 din 03 martie 2015, în temeiul scrisorii pîrîtului nr. 63/42 din 03 martie 2015, a fost transferată la contul de decontare, cu titlu de împrumut fără dobândă, suma de 200000 de lei, iar pîrîtul și-a asumat obligația de restituirea a sumei împrumutate în termen de 10 zile de la primirea banilor, prin scrisoare enunțată.

Afirmă, că sumele tranșelor de restituire a împrumutului de 1000000 de lei, pentru lunile martie-mai 2015 nu au fost achitate, la fel, nu a fost restituit nici împrumutul de

200000 de lei.

Reclamantul menționează că din cauza neexecutării obligațiilor asumate, la 26 martie 2015 și la 04 mai 2015 a expediat în adresa pîrîtului reclamații, prin care a solicitat restituirea integrală a sumelor împrumutate în termen de 7 zile de la recepționare, inclusiv penalitatea contractuală și dobînda de întîrziere, reclamații ce au rămas fără răspuns din partea pîrîtului.

În urma concretizării acțiunii, solicită încasarea de la ÎS „S.P.B. Constructorul” a datoriei în sumă de 1160000 de lei, suma de 77760 de lei cu titlu de penalitate, suma de 120950,66 de lei cu titlu de dobîndă de întîrziere, suma de 40761,31 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii și suma de 26500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 15 octombrie 2015, s-a admis acțiunea înaintată de Centrul Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL, s-a încasat de la ÎS „SPB Constructorul” în beneficiul Centrului Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL suma de 1160000 de lei cu titlu de datorie, suma de 77760 de lei cu titlu de penalitate, suma de 37132,80 de lei drept compensare a taxei de stat achitate de către reclamant și suma de 10000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică acordată, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea hotărîrii, prima instanță a constatat că potrivit condițiilor contractului de împrumut nr.0003 din 22 ianuarie 2015, acesta a fost eliberat fără dobîndă de întîrziere, însă în cazul în care debitorul se află în întîrziere cu restituirea împrumutului, acesta urmează să achite o penalitate în mărime de 0,1% din suma datorată pentru fiecare zi de întîrziere.

La fel, prima instanță a reținut că la 22 ianuarie 2015, 23 ianuarie 2015 și 03 martie 2015 Centru Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL a transmis ÎS „SPB Constructorul” suma de 1200000 de lei cu titlu de împrumut, iar la 05 mai 2015 și 27 mai 2015, ultimul a restituit a cîte 20000 de lei.

Prima instanță a ajuns la concluzia de a admite acțiunea în partea încasării datoriei restante în sumă de 1600000 de lei și a penalității în sumă de 77760 de lei, iar încasarea dobînzii de întîrziere în sumă de 120950,66 de lei de respins, deoarece contractul de împrumut nr.0003 din 22 ianuarie 2015, este încheiat cu titlu gratuit.

De asemenea a conchis că împrumutul în sumă de 200000 de lei conform scrisorii 63/42 din 03 martie 2015 constituie un împrumut cu titlu gratuit.

Totodată, ținînd cont de faptul că acțiunea a fost admisă parțial, instanța a încasat cheltuielile judiciare proporțional părții admise, și anume în sumă de 37132,80 de lei.

Cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, prima instanță a reținut că suma de 26500 de lei este una exagerată și neîntemeiată, nefiind probată, iar ordinul de plată nr.621 din 11 septembrie 2015 nu reflectă cuprinsul cheltuielilor de asistență juridică nefiind motivate prin prisma faptului că au fost reale necesare și rezonabile.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, s-a respins apelul declarat de către Centrul Oftalmologic „Microchirurgia ochiului” SRL și menținută hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 15 octombrie 2015.

La 20 mai 2016, Centrul Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, solicitînd admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, în partea respingerii pretențiilor de încasare a dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de

judecată, cu emiterea, în această parte, a unei noi hotărâri prin care să fie încasat din contul pîrîtului în beneficiul reclamantului suma de 120950,60 de lei cu titlu de dobîndă de întîrziere și suma de 26500 de lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile juridice și taxa de stat achitată în mărime de 40761,32 de lei.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 septembrie 2016 s-a admis recursul declarat de Centrul Oftalmologic „Microchirurgia ochiului” SRL, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016 și s-a remis pricina spre rejudecare în alt complet de judecători.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016 s-a admis apelul declarat de Centrul Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL, s-a casat hotărîrea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobînzilor de întîrziere și admiterii parțiale a cererii cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri, prin care: S-a admis pretenția Centrului Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL împotriva ÎS „SPB Constructorul” cu privire la încasarea dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la ÎS „SPB Constructorul” în beneficiul Centrului Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL dobînda de întîrziere în sumă de 120950,60 de lei și cheltuielile de judecată sub forma de cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 15000 de lei și sub forma cheltuielilor de achitare a taxei de stat în sumă de 49530,79 de lei, în total suma de 185481,39 de lei. În temeiul art. 372 alin.(3) din Codul de procedură civilă, s-a încasat de la ÎS „SPB Constructorul” în beneficiul Centrului Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” SRL dobînda după pronunțarea hotărîrii primei instanțe, 15 octombrie 2015 și pînă la 17 noiembrie 2016, în sumă totală de 304047 de lei. În rest hotărîrea primei instanțe s-a menținut.

În susținerea poziției, instanța de apel a constatat faptul că potrivit calculului prezentat de apelant, care este efectuat în corespundere cu prevederile legale pentru perioada de întîrziere, cuantumul dobînzii de întîrziere constituie 120950,60 de lei (92060,25 de lei dobînda de întîrziere rezultată din contractul de împrumut din 22 ianuarie 2015 și suma de 28890,41 de lei, dobînda de întîrziere rezultată din scrisoarea de împrumut nr.63/42 din 03 martie 2015).

La fel, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță greșit a concluzionat că prevederile art.619 în coroborare cu art.585 din Codul civil sunt aplicabile doar în cazul în care conform legii sau contractului obligația este purtătoare de dobîndă și contractul de împrumut este încheiat cu titlu gratuit.

Reieșind din dispozițiile art. 372 alin.(3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a ajuns la concluzia de încasare a dobînzii de întîrziere în sumă de 304047 de lei.

Instanța de apel a considerat că suma de 15000 de lei pentru cheltuielile de asistență juridică sunt reale, necesare și rezonabile.

Totodată, instanța de apel a reținut că reclamantul apelant a achitat taxa de stat în prima instanță, instanța de apel și recurs în sumă totală de 49530,79 de lei.

La 02 februarie 2017 ÎS „SPB Constructorul” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri de trimitere a cauzei spre rejudecare în prima instanță sau casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat motivele de fapt ale pricinii, menționînd că instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au interpretat eronat

legea materială aplicată la stabilirea dobânzii de întârziere.

Sușține că a fost încălcată procedura la încheierea contractului de împrumut, deoarece lipsește acordul fondatorului, a Consiliului de administrație, nefiind înregistrat la Ministerul Finanțelor, invocând prevederile art. 7 alin.(8) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și art. 11 lit. f) din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.770 din 20 octombrie 1994.

Afirmă, că la momentul tranzacției bilanțul datoriilor nu permitea contractarea unui asemenea împrumut, iar termenul de returnare a fost unul prea scurt, nefiind efectuat un studiu de fezabilitate întru determinarea posibilității contractării împrumutului și returnării acestuia în termen.

Sușține că dispozițiile pct.1.2 din contractul nr. 0003 din 22 ianuarie 2015 prevede expres că împrumutul este lipsit de dobândă, iar instanțele inferioare eronat au aplicat prevederile art. 602 din Codul civil, deoarece intimatul nu a prezentat probe cu privire la existența unui prejudiciu cauzat real și mărimea acestuia în urma neexecutării la timp.

Consideră contractul de împrumut nr. 0003 din 22 ianuarie 2015 că este lovit de nulitate, deoarece reprezentantul ÎS „SPB Constructorul” nu avea împuternicirile respective, invocând prevederile art. 226 din Codul civil.

La 02 martie 2017 ÎS „SPB Constructorul” a înaintat cerere solicitînd atragerea în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, deoarece este fondatorul ÎS „SPB Constructorul” și urmează să se expună asupra legalității contractului de împrumut nr. 0003 din 22 ianuarie 2015 și scrisoarea nr. 63/42 din 03 martie 2015.

Potrivit art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);
- b) recursul este declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul constată că din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării recurentului a deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016 (vol.1, f.d. 243-252) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă decizia recurată a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea nr. 32866-4 din 05 decembrie 2016 (vol.1, f.d. 253), iar recursul a fost declarat la 02 februarie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (vol.2, f.d.2-9), prin urmare calea de atac se consideră exercitată în termen.

Alegațiile invocate în recurs precum că, a fost încălcată procedura la încheierea contractului de împrumut, deoarece lipsește acordul fondatorului, a Consiliului de administrație, nefiind înregistrat la Ministerul Finanțelor, invocând prevederile art. 7 alin.(8) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și art. 11 lit.f) din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.770 din 20 octombrie 1994, nu pot fi reținute, deoarece contractul nr. 0003 din 22 ianuarie 2015 este un contract de împrumut pe când dispozițiile art. 7 alin. (8) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și art. 11 lit. f) din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.770 din 20 octombrie 1994 stipulează că Consiliul de administrație adoptă decizii cu privire la obținerea, acordarea și folosirea creditelor în mărimea stabilită de fondator.

Mai mult, contractul respectiv nu este un împrumut de stat în sensul art. 2 din Legea cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat nr. 419 din 22 decembrie 2006, or potrivit acestuia, *împrumut de stat* – relație contractuală prin care creditorul transmite în proprietatea statului mijloace, cu condiția rambursării acestora de către stat la expirarea termenului pentru care au fost acordate. Împrumutul de stat poate fi cu sau fără dobândă.

În acest sens, instanța de recurs menționează și dispozițiile art. 43 alin.(1) din aceeași lege, care prevede că, datoria contractată de întreprinderile de stat/municipale și de societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public nu constituie datorie de stat sau datorie a unităților administrativ-teritoriale.

Nu pot fi reținute nici cele invocate de recurent precum că la momentul tranzacției bilanțul datoriilor nu permitea contractarea unui asemenea împrumut, iar termenul de returnare a fost unul prea scurt, nefiind efectuat un studiu de fezabilitate întru determinarea posibilității contractării împrumutului și returnării acestuia în termen,

deoarece potrivit principiului libertății contractuale, părțile pot în mod libere să încheie contracte și să stabilească conținutul lor, or potrivit art. 667 alin. (1) din Codul civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. Dacă, în scopul protecției intereselor prioritare ale societății sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviințarea autorităților statului, limitările și condiționările trebuie reglementate prin lege.

Din aceleași raționamente nu pot fi reținute și cele invocate de recurent precum că contractul de împrumut nr. 0003 din 22 ianuarie 2015 este lovit de nulitate, deoarece reprezentantul ÎS „SPB Constructorul” nu avea împuternicirile respective, invocând prevederile art. 226 din Codul civil.

La fel, nu pot fi reținute argumentele recurentului precum că dispozițiile pct.1.2 din contractul nr. 0003 din 22 ianuarie 2015 prevede expres că împrumutul este lipsit de dobândă, iar instanțele inferioare eronat au aplicat prevederile art. 602 din Codul civil, deoarece intimatul nu a prezentat probe cu privire la existența unui prejudiciu cauzat real și mărimea acestuia în urma neexecutării la timp, căci recurentul neonorându-și obligația de a rambursare a împrumutului în termen, nu a executat în termen contractul, or art. 602 alin. (2) din Codul civil prevede expres că, neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Mai mult, pentru nerestituirea în termen a împrumutului, intimatul era în drept să solicite o dobândă pentru suma nerambursată în termen potrivit art. 872 alin. (1) din Codul civil care prevede că, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

În acest sens, instanța de recurs menționează că lipsa dobânzii prevăzută în contractul menționat supra, reprezintă absența unui venit în urma acordării împrumutului care este diferită de dobânda de întârziere a neonorării restituirii acestuia, respectiv în speță sunt aplicabile prevederile art. 619 din Codul civil care prevede că, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Cu referire la cererea ÎS „SPB Constructorul” din 02 martie 2017 cu privire la atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, completul menționează că aceasta urmează a fi respinsă deoarece legea procesual-civilă precede expres momentul pînă la care etapă a procesului și în care instanță urmează a fi înaintată cererea de intervenire în proces.

Astfel, potrivit art. 67 alin. (1) din Codul de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pîrît pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărîrea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți.

Ținînd cont de faptul că cererea privind atragerea în proces a fost înaintată în instanța de recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea ÎS „SPB Constructorul” cu privire la atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

În acest sens, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs în esența lor constituie o interpretare a normelor de drept efectuată de recurent și o apreciere a probelor efectuate de acesta care nu pot fi puse la baza recursului, însă

acestea au fost deja supuse examinării minuțioase și aprecierii juste de către instanțele inferioare prin prisma art. 130 și 139 din Codul de procedură civilă, în raport cu dispozițiile art. 118 din aceeași lege, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs, iar instanțele inferioare au interpretat elocvent și au aplicat corect normele de drept incident speței.

Astfel, instanța de recurs notează că, recurentul nu a invocat niciun argument plauzibil ce ar pune la îndoială legalitatea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Respectiv, completul reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că „... art. 6 §1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes” (*cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995*).

Completul reține că, din conținutul cererii de recurs nu rezultă existența unuia din temeiurile legale de recurs, deoarece recursul devolvează exclusiv circumstanțe de drept ale pricinii.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanțele inferioare au examinat pricina sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de ÎS „SPB Constructorul”, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de întreprinderea de stat „SPB Constructorul”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță